

Ольга БАБИЧ

студентка кафедри міжнародних відносин і аудиту
НТУ «Дніпровська політехніка»

Науковий керівник - к.іст.н., доц. Олександра ДВУРЕЧЕНСЬКА

ВПЛИВ МЕДІА НА ПРОТИДІЮ ПОЛІТИЧНИМ НАРАТИВАМ ПІД ЧАС РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

Російсько-українська війна стала не лише збройним, а й інформаційним протистоянням. У сучасних умовах інформаційна війна стала інструментом впливу на громадську думку, політичну мобілізацію та міжнародну підтримку. Саме через медіа відбувається конструювання образів «ворога» й «героя», легітимізація політичних рішень, а також боротьба з дезінформацією та пропагандою.

Актуальність теми зумовлена масштабом інформаційного впливу під час російської агресії, що супроводжується хвилею дезінформації, маніпуляцій та спроб нав'язати вигідні Кремлю політичні нарративи. Водночас українські та західні медіа формують власні нарративи, які сприяють консолідації суспільства, підтримці армії та міжнародній солідарності.

Інформаційний простір став полем битви за свідомість громадян. Російські медіа активно просувають деструктивні нарративи, спрямовані на деморалізацію, розкол суспільства та делегітимізацію української влади. Українські та західні медіа змушені оперативно реагувати на фейки, розвінчувати міфи й формувати позитивний порядок денний (Західні, 2024).

Сучасні дослідження підтверджують, що політичні нарративи – це складні когнітивні конструкції, які формуються через багаторазове повторення, емоційну забарвленість та акцентування певних аспектів подій. Медіа, використовуючи механізми фреймінгу та емоційного впливу, здатні суттєво змінювати сприйняття політичної реальності, а ефективна протидія дезінформації можлива лише за умов консолідації медіа, прозорості джерел та критичного мислення аудиторії (Лебідь, 2022). Західні медіа також впливають на формування українського інфопростору, вони сприяють формуванню об'єктивної картини подій та підсилюють позиції України на міжнародному рівні (Зозуля, 2023).

Вплив медіа на формування політичних нарративів під час російсько-української війни визначається низкою факторів, серед яких ключовими є здатність інформаційного простору мобілізувати суспільство, забезпечувати стійкість до дезінформації та підтримувати національну ідентичність. Українські медіа, об'єднуючи зусилля у спільних інформаційних проєктах, таких як телемарафон «Єдині новини», демонструють ефективність у консолідації громадян. Значну роль відіграють соціальні мережі та електронні ЗМІ, які створюють можливості для громадянської журналістики, волонтерських

ініціатив і швидкого спростування фейків, що сприяє підвищенню рівня медіаграмотності та розвитку критичного мислення (Лебідь, 2022). Фактчекінгові платформи, наприклад VoxCheck, StopFake і «Детектор медіа», активно спростовують фейки, оперативно реагують на дезінформацію та беруть участь у підвищенні медіаграмотності українців, зокрема через проєкти на кшталт «Калькулятор фейків» і освітні кампанії щодо критичного мислення.

В умовах війни особливо важливою є прозорість джерел, дотримання стандартів журналістики та розвиток незалежних медіа. Підвищення рівня медіаграмотності серед населення дозволяє ефективніше розпізнавати маніпуляції, фейки та пропаганду, а також сприяє формуванню стійкості до зовнішніх інформаційних впливів. Соціальні мережі, з одного боку, стають каналом поширення фейків, а з іншого – інструментом для швидкого спростування дезінформації, організації волонтерських ініціатив та мобілізації громадянського суспільства (Пропаганда-2025, 2024).

Інформаційна війна триває не лише під час активної фази бойових дій, а й буде у післявоєнний період, впливаючи на суспільні настрої, відбудову довіри до інституцій та інтеграцію України у міжнародний інформаційний простір. Збереження високих стандартів журналістики, забезпечення прозорості джерел, розвиток незалежних медіа та впровадження сучасних технологій фактчекінгу визначають ефективність протидії пропаганді й маніпуляціям. Досвід війни підтверджує, що мобілізація суспільства навколо спільних цінностей і стратегічних наративів підсилює віру у перемогу та сприяє формуванню конструктивного інформаційного простору, необхідного для демократичного розвитку держави.

Український досвід протистояння інформаційній агресії може стати цінним внеском у міжнародний дискурс щодо ролі медіа в умовах збройних конфліктів та гібридних загроз. Розвиток критичного мислення, підтримка незалежної журналістики, впровадження сучасних технологій перевірки інформації та підвищення рівня медіаграмотності залишаються ключовими чинниками забезпечення інформаційної безпеки України у воєнний і післявоєнний періоди. Формування стійкого, об'єктивного та відкритого інформаційного простору є запорукою демократичного розвитку суспільства та ефективної протидії зовнішнім загрозам.

Список використаних джерел

Західні наративи. Що з іноземних медіа потрапляє в інфопростір України. (2024). *Інститут масової інформації*. Retrieved from <https://imi.org.ua/monitorings/zahidni-naratyvy-shho-z-inozemnyh-media-potraplyaye-v-infoprostir-ukrayiny-i61744>

- Зозуля, І. (2023). Глобальний, регіональний та національний виміри російсько-української війни. Форум права. (1). Retrieved from https://forumprava.pp.ua/files/052-067-2023-1-FP-Zozulia_7.pdf
- Лебідь, Н. М. (2022). Наративи війни в українських ЗМІ в умовах повномасштабного вторгнення Росії. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського*. Retrieved from https://philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2022/5_2022/part_2/49.pdf
- Пропаганда-2025: як Кремль перемикає фокус із США на Європу. (2024). *Інститут масової інформації*. Retrieved from <https://imi.org.ua/monitorings/propaganda-2025-yak-kreml-pereklyuchaye-fokus-iz-ssha-na-yevropu-i67185>

Олеся ЧЕРГІНЕЦЬ

студентка кафедри міжнародних відносин і аудиту
НТУ «Дніпровська політехніка»

Науковий керівник - к.і.н., доц. Олександра ДВУРЕЧЕНСЬКА

ЗАСТОСУВАННЯ «М'ЯКОЇ СИЛИ» КНР ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ ДІЯЛЬНОСТІ ІНСТИТУТІВ КОНФУЦІЯ

Мережа Інститутів Конфуція є значним аспектом прояву китайської «м'якої сили». Основною метою їх створення вважають досягнення культурної, політичної та економічної привабливості держави для іноземної та внутрішньої аудиторії й формування лояльного ставлення до політичних дій КНР, проте Інститути Конфуція створюють вагомий виклик безпеці інших країн.

Наприкінці 1990-х років китайські вчені запропонували уряду розробити стратегію «м'якої сили», чому сприяло швидке економічне піднесення Китаю та зниження культурного впливу США з метою протидії світовим уявленням про КНР як «китайську загрозу» та «підтриманням гармонійного суспільства зсередини» (Sun, 2023, p. 54).

Китайський уряд серйозно опікується іміджем і привабливістю держави: на шостому пленумі 17-го Центрального комітету Комуністичної партії Китаю було включено програму Інститутів Конфуція до «резолуції». Інститути Конфуція повністю керуються і фінансуються китайським урядом. Однією з умов створення філій Інститутів у інших державах є визнання політики «Єдиного Китаю», тобто визнання незалежності та єдності КНР (Ma, 2023, p. 379-382).

Використання імені Конфуція для назви Інститутів не є випадковим, воно покликане наголосити на важливості освіти, знань, високих моральних якостей, а не військових намірів. Також ім'я Конфуція символізує сприйняття Китаю як однієї з перших світових цивілізацій.